

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 17. De sexta excommunicatione in falsificantem literas Apostolicas,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78322](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78322)

esset frustratoria: vt patet ex cap. Si ciuitas De senen. excommunic. vbi hæc sola ratio afferretur, cur interdita ciuitate, suburbia interdita cen'eri debeant, quia lex eff'etatioquin. frustratoria. At si hæc Bulla clausula prohiberetur solum gabella, frustratoria esset: lex quamcumque enim summam pecuniam, quam Domini exigere nequeunt impositione gabella, exigerent impositione nouæ taxæ. Immo ea esset perniciofa: quia cupiditatem habendi dominorum prouocaret, vt relicto mitiori exigendi modo, dariores sequerentur: si quidem minus onerosam est subditis, pluribus vicibus modicum soluere, vt fit in gabella: quam semel multum vt fit in taxa.

Tum demum, quia omnes ferrè gabella quæ modo sunt in vfu, quæque exiguntur pro illis rebus quæ ad vsum proprium deferuntur, licet modo exigendi, ac etiam nomine sint gabella: essentialiter tamen & ex fine sunt vere taxæ. Ergo si illæ sunt iustæ Bullæ clausula prohibita, hæc quoque censeri debent ea sem prohibita. Ad prius autem contrarium argumentum responderetur: non valere consequentiam, propterea quod etiam illa quorum non fit expressa mentio, pro expressis habenda sunt, quando line illis lex est frustratoria: vt in hac re contingit iuxta antedicta. Ad posterius verò: hoc loco nomen gabella non extendi quidem ad taxas ex communi vfu loquendi: extendi tamen ex legis necessitate; ne ipsa sit frustratoria.

CAPVT XVII.

De sexta excommunicatione in falsificantem literas Apostolicas, iuxta hæc verba.

6. Item excommunicamus (& anat' hermatizamus omnes falsarios literarum Apostolicarum, etiam in forma Breuis ac Supplicationum, gratiam vel iustitiam concernentium, per Romanum Pontificem vel S. R. E. Vicecanc. cu gerentes vices eorum; aut de mandato eiusdem Romani Pontificis signatarum; nec non falso fabricantes literas Apostolicas, etiam in forma Breuis, & etiam falso signantes Supplicationes huiusmodi, sub nomine Romani Pontificis, seu Vicecancellarij aut gerentium vices prædictorum.

S V M M A R I V M.

- 286 Ob quam causam, & in quas personas feratur ista excommunicatio.
 287 Quis dicatur falsare literas Apostolicas, & que sit harum differentia.
 288 Dux extensiones eiusdem excommunicationis.
 289 Quinque eiusdem restrictiones.
 290 Quod subreptiue, aut obreptiue impetrantes literas Apostolicas in hac excommunicationem incurrunt.
 291 Quomodo incurratur ista excommunicatio ob mutationem factam in literis Apostolicis ad corrigendum errorem, qui in illis reperitur.

286. **M**ateria seu peccatum propter quod ista excommunicatio fertur; est falsitas commissa circa literas Apostolicas. Personæ verò in quas fertur; sunt primo falsarij earumdem literarum; etiam illarum quæ sunt in forma breuis ac supplicationum, gratiam vel iustitiam concernentium, per Romanum Pontificem aut per S. R. E. Vicecancell. seu gerentes vices ipsorum, aut de mandato eiusdem Romani Pontificis signatarum. Secundo falso fabricantes literas Apostolicas, etiam in forma breuis. Tertio falso signantes supplicationes huiusmodi, sub nomine Romani Pontificis, Vicecancell. aut gerentium vices eorum.

Notandum est primò, in hac clausula Paulum V. vt aliquot prædecesores ipsius ex Bulla Gregorij XIII. quam Nauarr. habet in Ench. cap. 27. dempsisse extensionem capituli Ad falsarium, De crimine falsi, in quo excommunicantur primo falsificantes per se vel alios literas Apostolicas: secundo viuentes scienter literis Apostolicis falsis: tertio impetrantes literas falsas, id est, inter præse Tolero in expositione in huius Bullæ, excommunicatione quarta, dubio 2. ab alijs falsificatis, postquam emissæ sunt de manu Papæ: quarto defensores & fautores falsariorum. Præterea apponitur pœnæ; vt Clerici qui per alios falsificant, priuandi sint omnibus beneficijs. Qui vero per se falsificant sint degradandi: & tradendi brachio iaculandi, vt legitimis pœnis afficiantur.

287. Notandum est secundo, eum falsitatis erimen circa literas Apostolicas, dici committere, qui sinceram ve itatem illarum immutat; aut vero sigillo earum vitur ad falsas literas signandas ex cap. Licet De crimine falsi. Committi potest verò erimen falsi multis modis: pura addendo, demendo, mutando, radendo, lacerando, comburendo, sigillum adhiberando, & alijs quibus substantia literarum Apostolicarum ita variatur, vt in ipsis plus vel minus contineatur, quam antea.

Notandum est tertio, literas Apostolicas communiter dici P. illas, id est, literas plumbeo sigillo signatas, quæ à Datario seu Romæ Ecclesiæ Notario expediuntur nomine Summi pontificis, cum sigillo & subscriptionibus solitis. Breuis vero dici rescripta sub nomine Papæ expedita; in hoc differentia à literis Apostolicis, quod in cera tubæ signatur anulo piscatoris, id est sigillo quo beatus Petrus, qui piscator erat, vero similiter creditur vsus: hæc vero sigillo plumbeo bullentur. Supplicationes demum dici petitiones in scriptis Summo pontifici, vel Vicecancellario vel eorum vices, & tribus oblatas ad obtinendam aliquam gratiam: vt v. g. dispensationem, indulgentias; vel iustitiam, quibus quando Summus Pontifex acquiescit, & subseribitur, dicuntur signaturæ.

288. Notandum est quarto, & pro ducendo tenendum, falsificantes literas Apostolicas, Breuis, vel Supplicationes per Bullam Cœnæ excommunicari; tum extensionem, tum restrictionem admittere. Extenditur enim ad scienter literis iam signatis addentes, vel minuentes aliquam substantiam veritatis; etiam si pœnitentia ducti non viantur illis. Talis enim excommunicatio fertur in falsificantes dictas literas, non autem in viuentes falsis. Secus esset verò in eo qui raderet aliquam dictionem animo addendi nonam, sed postea ductus pœnitentia eamdem iterum scriberet: quia talis sicut nihil ad substantiam addidit, ita nec eam mutauit.

Sed dubium est, An qui eum modi literis corrigunt vnam literam aut errorem in grammatica, vel pro clariori distinctione & intelligentia addunt aut minuunt aliquid, non mutantes sensum, incurrant in hac excommunicationem. De quo Toletus in seq. dub. 3. in vtramque partem authores referre, sequens parte in negatiuam: sicut etiam à Graphijs sequitur 4. decis. aurearum cap. 18. num. 78. cum Nauarr. in cit. cap. 27. num. 62. vbi id ex eo probat: quod si fiat sine dolo & absque alterius iniuria, non videatur esse peccatum mortale: & ideo, nec si sciens materia excommunicationis. Quod si dicas sufficientem esse ex intentione Papæ excommunicationem. Respondecitur id non esse probabile, cum nihil videatur in eo fieri contra iustitiam aut charitatem, aut reuerentiam Papæ debitam. Immo verò prospici decetia literarum ipsius.

Id autem procedere quando mutaretur sensus à Papa intentus; asserendo vel negando quod ipse non intendit: aut tacendo, seu omittendo quod ipse exprimit intendit; etiam si talis mutatio per vnus tantum punctum aut apicis mutationem fieret. Alias verò, vt habetur x. cap. Ex consensu Decrimine falsi, propter paucarum literarum rasuram in loco non suspecto, rescriptum non probatur falsum: unde sequitur eum qui rasit, non esse ideo censendum falsarium, neque incurrere in hac excommunicationem.

Extenditur quoque propositum documentum, iuxta cap. Licet De crimine falsi, ad eos omnes, qui verum Papæ sigillum siue plumbeum, siue cereum tradunt translegendum in falsas literas: illi enim pœnitentia sufficienter concurrunt ad falsificationem literarum, ac ille concurrat ad furum, qui scienter alteri clauem dat per quam arca aperiat ad furandum. Attamen si id ita fieret, vt nemo vnquam eiusmodi literis vteretur, locus esse posset excusationi ab hac excommunicatione. Exemplum esse potest in eo, qui tantummodo pericam tale quæ faceret sine vilo cuiusquam scandalo.

289. Id ipsum autem, quod dictis modis extenditur, restringitur primò, vt non procedat in fautoribus & in defensoribus, aut præstantibus auctoritatem huiusmodi falsificationi. Nam de talibus non fit mentio in Bulla: quæ cum sit pœnalis, non est interpretatio amplianda. De tradente autem, non aulim idem dicere; quandoquidem lex esset alioquin frustratoria. Incurrunt tamen iidem fautores & defen-

fores in excommunicationem, cap. Ad falsarium De crimine falsi.

Secundò, vt nec procedat in falsificantibus literas Episcopali, aut Nuntij Apostolici, aut Sacre pœnitentiariæ vt habet Nauarr. in citat. numero 62. quibus à Graphiis addit in sequentium 82. nec Datarij aut Legati à latere aut Congregationis Cardinalium, quia non sunt literæ Papæ, sed commissariorum ipsius.

Tertiò, nec procedat in falsificantibus literas Papæ, quæ iam euauerunt, nec amplius valent, vt ex Richardo habet Nauarr. in præced. c. 17. n. 169. Quod intellige cum Alphonso à Viualdo in sua explicatione huius Bullæ n. 52. dummodo tales literas non reddant ipsa mutatione viles sibi aut aliis, cum intentione abutendi illis, vt fieri potest si darentur valituræ ad triennium & transacto triennio pro eo mutaretur quinquennium: tunc enim locus esset huic excommunicationi iuxta D. Anton. 3. part. tit. 24. c. 16.

290. Quartò, nec procedat in impetrantibus surreptitiè, vel obreptitiè literas à Papa; prout notant Nauarr. in supra cit. nu. 62. & ex Richardo Sylu. habet Excommunicatio 7. num. 9. Ad idem id procedere quantumcumque Papa alioqui non annuisset; & rationem reddit; quia tales impetrant literas veras seu verè à Papa expeditas, etiam si falsâ suggestione. Cæterum surreptitiè impetrari dicuntur literæ Apostolicæ, quando pro illarum impetratione exprimitur falsitas, aut taceatur veritas: obreptitiè verò quando sub involucrio verborum sic supplicatur, vt Papa non intelligat veritatem. Peccat autem grauius sic impetrans, faciendo fraudem ipsi Papæ & aliis quorum interest; caretque impetratis ex cap. Super literis De scriptis.

Quintò (quod idem authores addunt) vt nec procedat in iis qui habent apud se literas falsas, etiam si iis vtantur. Nam tales non sunt de se falsarij, cum nihil immutant in literis Apostolicis, si tamen scienter, aut ex ignorantia culpabili illis vtantur, incurrunt in excommunicationem supra citati cap. Ad falsarium. Atque ex cap. Dura §. Adicientes De crimine falsi: nisi intra viginti dies postquam scierint eas esse falsas, lacerauerint, vel resignauerint (subintellige ex glossa, verbo resignet, tali qui possit prodesse & non obesse) sunt excommunicandi per Ordinatum, semelque excommunicati, possunt tantum absolui à Papa. Aduerte autem obiter ex citato cap. Licet & sequenti, De crimine falsi, literarum Apostolicarum falsificationem deprehēdi ex quatuor nimirum ex Bulla seu sigillo, ex charta, ex filo, & ex stylo.

291. Postremo nec in illis procedit, quemadmodum à Graphiis notat in citat. cap. 18. num. 83. qui mutat in literis Apostolicis ea, quæ erant in suis supplicationibus prius expressa: si per errorem Notarij vel scriptoris fuerint variata: v. g. Obtinisti à Summo Pontifice dispensationem in tertio gradu consanguinitatis, & Notarius scripsit in Bulla affirmatiuè: si in hoc mutaueris ponendo in Bulla, sicut habebatur in supplicatione, non incurris in hanc excommunicationem. Et ratio esse potest: quia id non est falsificare sed potius verificare Bullam. Quod tamen leuiter faciendum non est, propter scandalum & præsumptiones forti exterioris, ex quibus talis corrector posset condemnari de crimine falsi. Quia si quis commode posset ad Summum Pœnitentem, vel Officiales ipsius pro correctione recurrere, ea per illos fieri deberet. Immo per illos tantum potest fieri, cum error fuerit non solum in bulla sed etiam in minuta manibus Summi Pontificis oblatis; quia Pœnitens ipse intendit tantum concedere, illud quod ei expressum est in supplicatione: vnde corrigere mutando sensum tam supplicationis quam bullæ esset pro concessio habere, quod non est concessum: quod quidem est falsificare literas Apostolicas: & per consequens dare sufficientem causam incurrēdæ huius excommunicationis.

De falso fabricantibus, aut falso signantibus literas Apostolicas nihil occurrit ad antedicta addendum, quam quod cum mortaliter peccent tali falsificatione, posse in hanc excommunicationem incurrere.

CAPVT XVIII.

De septima excommunicatione contra ferentes arma infidelibus, lata his verbis.

7 Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui ad Saracenos, Turcas, & alios Christiani nominis hostes, & inimicos, vel hæreticos per nostras, siue huius Sanctæ Sedis sententias expressè vel nominatim, declaratos, deferunt seu transmittunt equos, arma, ferrum, filum ferri, stannum, chalybem, omniaque alia metallorum genera, atque bellica instrumenta, lignamina, canapem, funes tam ex ipso canape, quam alia quacumque materia, & ipsam materiam, aliaque huiusmodi quibus Christianos & Catholicos impugnant, nec non illos qui per se vel per alios, de rebus statum Christianæ reip. concernentibus in Christianorum perniciem & damnum ipsos Turcas, & Christianæ religionis inimicos, nec non hæreticos, in damnum Catholice Religionis certiores faciunt; illisque ad id auxilium, consilium, vel fauorem quomodo libet præstant. Non obstantibus quibuscumque priuilegijs, quibuslibet personis, Principibus, Rebus publicis per nos & Sedem prædictam hæcenus concessis, de huiusmodi prohibitione expressam mentionem non facientibus.

S V M M A R I V M.

- 292 Causa ob quam, & persone à quibus excommunicatio hæc incurritur.
 293 Non incurrunt eam, iuuantes in bello infido.
 294 Ne: qui Mulos & Asinos transmittunt.
 295 Que in hac re significentur armorum nomine.
 296 Que nomine ferri & cuiuscumque metalli.
 297 Que nomine lignaminum & funium.
 298 Quatenus ferentes aut transmittentes arma ad Christianæ Religionis hostes, incurrunt in hac excommunicatione.
 299 Quatenus metus grauis ab hac excommunicatione excuset.
 300 Quando transportantes in suis nauibus Saracenos, in eam incurram.
 301 Duo casus in quibus suppeditando arma infidelibus, non incurritur hæc excommunicatio.
 302 Quid tenendum sit de vendentibus arma infidelibus qui in terra Christianorum degunt.
 303 Conditio rerum, que infidelibus deferuntur, notanda.
 304 Quando incurrat hæc excommunicatio, reddendo infideles certiores de reb. Christianorum, aut consilium eis dando.

Causa ob quam hæc excommunicatio imponitur, est crimen quod committitur contra Remp. Christianam iuuando infideles illam impugnantes. Personæ in quas feruntur sunt primò, illi qui ad hostes, & inimicos nominis Christiani, quales sunt Mahometani, vel ad hæreticos, cum sint per Sedem Apostolicæ sententiam expressè ac nominatim declarati, deferunt seu transmittunt equos, arma, & quodcumque metalli genus, atque instrumenta bellica, lignamina, funes, ex quacumque materia, aut ipsam materiam; atque alia, quibus Christianos & Catholicos impugnant. Secundò, illi qui prædictos per se, vel per alios de rebus statum Reip. Christianæ concernentibus, in Christianorum, aut Catholice Religionis damnum certiores faciunt. Tertiò, illi qui ad id auxilium, consilium, vel fauorem quomodo libet præstant. Ad idem etiam reuocatio omnium priuilegiarum, quibuslibet personis etiam Principibus aut Reip. super hoc concessorum à Sede Apostolica. De hac quoque materia in iure antiquo extat cap. Ita quorundam cap. Quod olim & cap. Ad liberandam, De Iudæis, & Extrauagans. Multa mentis, eod. tit. inter communes: lateque Nauarr. eam persequitur in comment. ad cit. cap. Ita quorundam tomo 2. suorum operum: ex quo & ex Ench. cap. 27. n. 63. quædam perstringemus sciendâ à Confessario.

Primum est: in hac Bullæ clausula per Turcas & Saracenos non intelligi omnes Mahometanæ perfidiæ sectatores, neque per alios Christiani nominis hostes & inimicos, intelligi omnes Paganos, Iudeos prædicto nomini infensos; sed tantum eos quibus est bellum cum Christianis ob Christianissimum. Non enim comprehenduntur illi quibus est iustum bellum contra Christianos, neque occupant, neque occu-